

Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

ΘΕΜΑ:

**Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ**

**ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ : ΑΝΤΡΙΑΝΑ ΣΟΡΩΤΟΥ
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : ΦΡΑΓΚΟΥ ΜΑΡΙΑ**

2008

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πτυχιακή μου εργασία με τίτλο « **Ο ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην πολιτιστική ανάπτυξη της Καλαμάτας** », έχει ως σκοπό να ασχοληθεί με την πολιτιστική δραστηριότητα της πόλης και τον τρόπο παρέμβασης της τοπικής αυτοδιοίκησης σε αυτήν. Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη.

Το πρώτο μέρος διαπραγματεύεται θεωρητικά – εννοιολογικά θέματα, τα οποία αποτελούν βασικές συνιστώσες για τη συσχέτιση και κατανόηση του δεύτερου μέρους. Πιο συγκεκριμένα :

Στο **πρώτο μέρος** προσεγγίζουμε θεωρητικά τις έννοιες πολιτισμό και κουλτούρα και την κρατική πολιτιστική πολιτική στην Ελλάδα, στην οποία περιλαμβάνονται τα αναπτυξιακά προγράμματα και οι προγραμματικές συμβάσεις.

Αναφερόμαστε επίσης στην πολιτιστική αποκέντρωση και την πολιτιστική περιφερειακή ανάπτυξη, στην οριοθέτηση της έννοιας « τοπική ανάπτυξη » και το ρόλο των δημοτικών επιχειρήσεων σε αυτήν, καθώς και στον τρόπο με τον οποίο η πολιτιστική πολιτική συμβάλλει στην ανάπτυξη των πόλεων.

Το **δεύτερο μέρος** ξεκινά με την ιστορική αναδρομή της πόλης της Καλαμάτας, και το δημογραφικό προφίλ της. Στη συνέχεια αναλύεται η παρέμβαση του δήμου Καλαμάτας στα πολιτιστικά δρώμενα της πόλης και στους δημοτικούς φορείς πολιτιστικής δημιουργίας, δηλαδή στην δημοτική επιχείρηση πολιτιστικής ανάπτυξης.

Τα επόμενα κεφάλαια της εργασίας μου παρουσιάζουν την πρωτογενή έρευνα με αντικείμενο την καταγραφή όλων των δραστηριοτήτων της ΔΕΠΑΚ και την διεξοδική ανάλυση τους . Σκοπός της έρευνας αυτής είναι η παρουσίαση και η μελέτη της οικονομικής κατάστασης της ΔΕΠΑΚ. Η εργασία ξεκίνησε με την υπόθεση ότι υπάρχει πολιτιστική ανάπτυξη στην πόλη της Καλαμάτας και ότι ο δήμος παρεμβαίνει στην πολιτιστική δραστηριότητα της.

Στο δεύτερο μέρος η εργασία μου βασίστηκε σε στοιχεία που προέκυψαν από την πρωτογενή έρευνα. Υλικό αντλήθηκε επίσης από τα κείμενα των προγραμματικών συμβάσεων, τα οικονομικά δεδομένα και καλλιτεχνικά αποτελέσματα της ΔΕΠΑΚ καθώς επίσης και από διάφορες ιστοσελίδες του internet.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να ευχαριστήσω την καθηγήτρια μου Φράγκου Μαρία που παρακολούθησε και βοήθησε στην συγγραφή της εργασίας καθώς και τους ερασιτεχνικούς πολιτιστικούς φορείς και δημοτικές επιχειρήσεις για την πολύπλευρη βοήθεια που μου έδωσαν στη συγκέντρωση υλικού και πληροφοριών για την ολοκλήρωση της εργασίας.

Ο πολιτισμός, σαν μορφή ενός τρόπου ζωής όπου οι πνευματικές αξίες και τα ανθρώπινα ιδανικά θα είναι οι ρυθμιστές του κοινωνικού και οικονομικού συστήματος, προϋποθέτει τη λειτουργία και ενός τρόπου διακυβέρνησης γνήσια δημοκρατικού, που να καλύπτει τις υλικές και πνευματικές ανάγκες όλου του πληθυσμού.

Η τοπική αυτοδιοίκηση αντιπροσωπεύει και εκφράζει μια τοπική λαϊκή εξουσία, γνήσια δημοκρατική, που εξυπηρετεί ισότιμα όλους τους δημότες σε όλες τις τοπικές ανάγκες. Οι εκφραστές της γνώμης του λαού, για τον τρόπο που επιθυμεί να διοικείται η τοπική κοινωνική του ζωή, είναι οι αιρετοί του άρχοντες. Σε αυτούς οι πολίτες κάθε διοικητικής περιφέρειας αναθέτουν την ευθύνη να φροντίζουν για τις τοπικές υπόθεσες και ανάγκες, υλικές, ηθικές και πνευματικές.

Κύριο δικαίωμα της σύγχρονης ευρωπαϊκής κοινωνίας είναι το λεγόμενο πολιτιστικό δικαίωμα, η συμμετοχή του πολίτη στον πολιτισμό. Η διάδοση του πολιτισμού και των αξιών του πρέπει να είναι και υπόθεση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Βιβλιοθήκες, αίθουσες, θέατρα κλπ, μέσα από την τοπική αυτοδιοίκηση, πηγαίνουν πιο κοντά στον άνθρωπο, ειδικά σε αυτόν που ζει στην περιφέρεια. Στην σύγχρονη εποχή δεν νοείται οικονομική ανάπτυξη, η οποία δεν συμβαδίζει με την αντίστοιχη πολιτισμική.

Με αυτά τα δεδομένα λοιπόν, ο ρόλος των δήμων στον πολιτισμό και την ανάπτυξη του είναι καθοριστικός. ο συγκεκριμένος δήμος που μελετάμε στην παρούσα εργασία, της Καλαμάτας, έχει να προσφέρει πολλά σε αυτήν την κατεύθυνση. Γενικά, η πόλη έχει μια πλούσια πολιτιστική ζωή και η παρέμβαση του δήμου είναι έντονη, κυρίως με τη δημοτική επιχείρηση πολιτιστικής ανάπτυξης. Αξιόλογη είναι και η προσπάθεια των πολλών ερασιτεχνικών συλλόγων, στην πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης.

Αρχική υπόθεση της εργασίας ήταν πως υπάρχει πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης και πως ο δήμος της Καλαμάτας παρεμβαίνει σε αυτήν. Επίσης πως οι πολιτιστικές δομές και δραστηριότητες του δήμου δεν είναι δυνατόν να εξαντλούνται στην διοργάνωση εκδηλώσεων, δηλαδή στην «κατανάλωση πολιτισμού», αλλά και στην παραγωγή του (συμμετοχή των πολιτών, ενεργοποίηση του ενδογενούς δυναμικού).

Γενικά για την τοπική αυτοδιοίκηση

Η τοπική αυτοδιοίκηση είναι ο φυσικός υποδοχέας των πολιτιστικών δραστηριοτήτων μιας εξελισσόμενης κοινωνίας, που δεν περιορίζεται στα εδαφικά όρια μιας περιοχής, αλλά επεκτείνεται στην ακτίνα πολιτιστικής επιρροής προς και από έξω.

Η Τ.Α. που από την φύση της βρίσκεται πολύ πιο κοντά στη λαϊκή βάση, είναι ο καταλληλότερος φορέας άσκησης πολιτιστικής πολιτικής. Για αυτό οφείλει να συνδέεται με την τοπική κοινωνία, να ακούει τις ανάγκες της και να εκφράζει τις αγωνίες της.

Η πολιτική δράση μαζί με τους κανόνες, τους θεσμούς, τα πλαίσια και τους πόρους αποτελεί υπόθεση της τοπικής κοινωνίας, με πρωταρχικό μέλημα την ενεργοποίηση και συμμετοχή του πολίτη.

Οι δήμοι και οι κοινότητες έχουν τον πρωταρχικό ρόλο στη σύνθεση των πολιτισμών, στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, στη διατήρηση και προβολή των τοπικών ιδιαιτεροτήτων, αλλά και στη σύνδεση της πόλης με τους άλλους πολιτισμούς, μέσω των δικτύων πόλεων και αδελφοποιήσεων.

Ο αναβαθμισμένος ρόλος του δήμου και της κοινότητας αποτυπώνεται άλλωστε και στο κεφάλαιο των αρμοδιοτήτων τους στο άρθρο 24 παράγραφος του Δ.Κ.Κ.: « Η διοίκηση όλων των τοπικών υποθέσεων ανήκει στην αρμοδιότητα των δήμων και κοινοτήτων, κύρια μέριμνα των οποίων αποτελεί η προαγωγή των κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, καθώς και των πολιτιστικών και πνευματικών ενδιαφερόντων των κατοίκων της ».

Βασικός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι η δημιουργία υποδομής για την παραγωγή του πολιτιστικού προϊόντος και η ισόρροπη χωροταξική κατανομή της στα πλαίσια της πόλης.

Η Τ.Α. σήμερα προσπαθεί με ένα δημιουργικό συνδυασμό να ενσωματώσει και να κάνει τον πολιτισμό αναπόσπαστο στοιχείο στον αναπτυξιακό ρόλο που έχει και που ακόμα διεκδικεί, για να συμβάλει δημιουργικά και στις ανάγκες του στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, μορφωτικό και ψυχαγωγικό τομέα.

Ο Όρος τοπική δεν αφορά μόνο το συγκεκριμένο χώρο, αλλά αναφέρεται σε κάθε γεγονός, δραστηριότητα ή διαδικασία που γίνεται με πρωτοβουλία ή στηρίζεται από τον πληθυσμό του συγκεκριμένου χώρου.

Στη σημερινή φάση οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης της χώρας, οι τοπικές κοινωνίες, διεκδικούν και επιταχύνουν να έχουν την πρωτοβουλία στον καθορισμό στόχων, στις προτεραιότητες των έργων και στον προγραμματισμό υλοποίησής τους, επιταχύνοντας έτσι την ανάπτυξη της περιοχής τους.

Ο όρος ανάπτυξη περιλαμβάνει τη βελτίωση της υλικής ευημερίας, ιδίως των ατόμων που έχουν χαμηλότερα εισοδήματα, την εξάλειψη της φτώχειας, του αναλφαριθμοσύ και των ασθενειών και με παράλληλη μεταβολή της διάρθρωσης της παράγωγης και των κοινωνικών δομών, που θα εξασφαλίσει πλήρη παραγωγική απασχόληση του πληθυσμού και συμμετοχή των κοινωνικών ομάδων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Όποια ανάπτυξη επιταχύνεται σε ένα τόπο, έχει σκοπό να εξυπηρετήσει το σύνολο του πληθυσμού της περιοχής και όχι επιλεκτικά τους ολίγους εκλεκτούς.

Η ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη είναι μια οργανική διαδικασία, στην οποία παίζουν ρόλο, πέρα από τους φυσικούς πόρους και το κεφαλαίο, οι θεσμοί, οι οργανισμοί, οι φορείς της κοινωνίας (επιμελητήρια, συνεταιρισμοί), οι τοπικοί παράγοντες, η τοπική πρωτοβουλία, οι τοπικές επιχειρήσεις, η επιχειρηματικότητα, η ανθρώπινη αναζήτηση στους τομείς του πολιτισμού.

Για να επιτευχθεί η ανάπτυξη πρέπει να κινητοποιηθεί το σύνολο του ενδογενούς δυναμικού μιας περιοχής.

Η ενδογενής τοπική ανάπτυξη είναι μια διαδικασία που ξεκινάει από τη βάση. Από τους απλούς πολίτες, που αντιλαμβάνονται ότι πρέπει να παρέμβουν αποφασιστικά για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και για τον καθορισμό του δικού τους μέλλοντος.

Ο ρόλος των δημοτικών επιχειρήσεων στην τοπική ανάπτυξη

Η προώθηση της ενδογενούς τοπικής ανάπτυξης και ο ρόλος της Τ.Α. σε αυτήν είναι από τα βασικά συστατικά στοιχεία μιας αναπτυξιακής πολιτικής. Κύριο εργαλείο προώθησης της ενδογενούς ανάπτυξης, στο πλαίσιο των τοπικών αναπτυξιακών προγραμμάτων, εκτός από τους αναπτυξιακούς συνδέσμους, που είχαν συσταθεί αρχικά και τις προγραμματικές συμβάσεις, είναι οι δημοτικές επιχειρήσεις.

Οι δημοτικές επιχειρήσεις μπορούν να καλύψουν υπάρχουσες κοινωνικές ανάγκες και να παρέμβουν αποτελεσματικά στην οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

Η δημιουργία επιχειρήσεων από τους ΟΤΑ αποκτά αυξημένη αναπτυξιακή βαρύτητα, γιατί με αυτόν τον τρόπο οι ΟΤΑ, μπορούν να παρεμβαίνουν στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη των περιοχών τους και να βελτιώνουν την οικονομική τους κατάσταση. Η επιχειρηματική δραστηριότητα των ΟΤΑ συνδέεται συνήθως με την υποδομή και την κοινή ωφέλεια.

Η χρηματοδότηση των δημοτικών επιχειρήσεων προέρχεται κυρίως από τον κρατικό προϋπολογισμό και την πολιτική φορολογία. Μπορούν να χρηματοδοτηθούν επίσης από τα κοινοτικά ταμεία, όπως το ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης, το ευρωπαϊκό κοινωνικό ταμείο κ.α., κυρίως για έργα υποδομής, που συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη.

Με τον Ν. 1262/82 οι επενδύσεις των ΟΤΑ τυγχάνουν προνομιακής μεταχείρισης και επιδοτούνται με ισχυρότερα κίνητρα σε σχέση με τις ιδιωτικές επενδύσεις. Έτσι ανάλογα με την περιοχή και το είδος της επιχειρηματικής δραστηριότητας, οι δημοτικές επιχειρήσεις μπορούν να επιχορηγηθούν μέχρι το 65% του συνολικού κόστους της επένδυσης, ενώ η ίδια συμμετοχή μπορεί να μειωθεί και στο 10% του κόστους. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα στους ΟΤΑ να ξεκινήσουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα στη μεταποίηση, τον τουρισμό, στη γεωργία και τις υπηρεσίες με μικρό κεφάλαιο.

Σύμφωνα με το δημοτικό και κοινοτικό κώδικα (Π.Δ. 410/95) οι δήμοι και οι κοινότητες μπορούν να ιδρύσουν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις :

α) Για τη εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και για την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών.

β) Για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού.

γ) Για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

Από τη διατύπωση των σκοπών αυτών προκύπτει ο κοινωνικός ρόλος των δημοτικών επιχειρήσεων, όπου το κέρδος δεν είναι αυτοσκοπός αλλά η επιχείρηση θεωρείται σαν παραγωγική μονάδα κοινωνικών αγαθών και υπηρεσιών.

Συμπερασματικά « η εισαγωγή θεσμού των δημοτικών επιχειρήσεων έδωσε τη δυνατότητα σε πολλούς ΟΤΑ να δημιουργήσουν δημοτικές επιχειρήσεις πολιτιστικής

και κοινωνικής ανάπτυξης, απελευθερώνοντας τα εμπόδια και τις γραφειοκρατικές διαδικασίες που είχαν τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ».

Ιδιαίτερα με τις δημοτικές επιχειρήσεις επιτεύχθηκε ελευθέρωση προσλήψεων προσωπικού, δυνατότητα είσπραξης χορηγιών με τιμολόγια, αφού υπολογιστεί στο τιμολόγιο αντίστοιχος Φ.Π.Α.

Γενικά περί Δ.Ε.Π.Α.Κ.

Η Δ.Ε.Π.Α.Κ. ιδρύθηκε στις 17 Απριλίου 1985, σύμφωνα με το φύλλο της κυβέρνησης Νο 204. Είναι Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου, το οποίο διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 205-225 του Ν 1065/80 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα όπως τροποποιήθηκαν και συμπληρώθηκαν με τις διατάξεις των άρθρων 28, 35-39, 42 και 46 του Ν 1416/84.

Σκοπός της επιχείρησης είναι :

- Η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτιστικής ανάπτυξης της πόλης της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής, με ειδικότερους στόχους τη δημιουργία της απαραίτητης πολιτιστικής υποδομής, τη διάδοση και ανάπτυξη της καλλιτεχνικής παιδείας, τη στήριξη και διάδοση της σύγχρονης καλλιτεχνικής και πνευματικής δημιουργίας και την εξασφάλιση των συνθηκών που θα επιτρέψουν την άσκηση και ανάπτυξη των ατομικών δημιουργικών ικανοτήτων στο χορό, τη μουσική, τις εικαστικές τέχνες.
- Η προβολή, ανάπτυξη και διάδοση των τεχνών αυτών και η ανάπτυξη της συνεργασίας με τους πολιτιστικούς φορείς και τα ερασιτεχνικά συγκροτήματα της πόλης για την ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας και την διεύρυνση των πρωτοβουλιών και των παρεμβάσεών τους.
- Η κατασκευή και διαχείριση χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών και λοιπών υπηρεσιών, καθώς και η πραγματοποίηση επενδύσεων για την ευρύτερη ανάπτυξη της περιοχής.

Η επιχείρηση διοικείται από ενδεκαμελές διοικητικό συμβούλιο που τα μέλη του ορίζονται μαζί με αναπληρωτές από το δημοτικό συμβούλιο. Τα μέλη είναι : 3 αιρετοί εκπρόσωποι του δήμου, 1 εκπρόσωπος των εργαζομένων, 5 εκπρόσωποι των κοινωνικών φορέων, και 2 μέλη δημότες Καλαμάτας οι οποίοι έχουν πείρα και γνώσεις σχετικές με το αντικείμενο της επιχείρησης.

Τομέας χορού

Ο τομέας χορού στηρίζει την λειτουργία του στην σχολή χορού, στην οποία μπορεί να φοιτήσει κάθε παιδί και κάθε ενήλικας που επιθυμεί να έχει μια καλύτερη επαφή με την τέχνη αυτή. Η σχολή συγκεντρώνει σήμερα περίπου 350 μαθητές. Ιδιαίτερη σημασία δίνετε στην επικοινωνία του δασκάλου με το πολύ μικρό παιδί γιατί αυτό θα παίξει καθοριστικό ρόλο στην μετέπειτα εξέλιξή του. Για τα παιδιά που δείχνουν ιδιαίτερα προσόντα και που μελλοντικά θα μπορέσουν να ασχοληθούν επαγγελματικά με το χορό, λειτουργεί από την ηλικία των 9 ετών ειδικό προεπαγγελματικό τμήμα το "φυτώριο". Έτσι η ερασιτεχνική και επαγγελματική απασχόληση συνυπάρχουν και συνδυάζονται αρμονικά.

Η σχολή χορού δεν έχει μονομερή προσανατολισμό. Τα μαθήματα κλασσικού μπαλέτου, βάση της χορευτικής τέχνης, συμπληρώνονται με μαθήματα σύγχρονου χορού, ρυθμικής κ.λ.π.

Μέχρι σήμερα η πορεία της σχολής είναι ανοδική. Σταθερός αριθμός των σπουδαστών, ένα μέρος αυτών φοιτούν για αρκετά χρόνια, κάτι που σημαίνει ενδιαφέρον των παιδιών για τη σπουδή τους. Το ψηλό ποσοστό επιτυχίας στις εξετάσεις της βασιλικής ακαδημίας χορού του Λονδίνου μας αφήνουν πραγματικά ικανοποιημένους.

Η δημοτική σχολή χορού λειτουργεί σε ένα όμορφο νεοκλασικό κτίριο, ανακαινισμένο με ιδιαίτερη φροντίδα.

Η σχολή είναι εξοπλισμένη με σύγχρονη και κατάλληλη υλικοτεχνική υποδομή και με διδακτικό προσωπικό από δασκάλους άριστα εκπαιδευμένους που είναι συγχρόνως καλλιτέχνες χορού που συμμετέχουν στις μεγαλύτερες ομάδες χορού της χώρας.

Η σχολή χορού έχει δύο τμήματα. Το ερασιτεχνικό, όπου μπορούν να φοιτήσουν όλα ανεξαρτήτως τα παιδιά και ενήλικες της Καλαμάτας και το προεπαγγελματικό, όπου φοιτούν παιδιά που θέλουν να σπουδάσουν χορό εντατικά προκειμένου να δώσουν εξετάσεις σε ανώτερες επαγγελματικές σχολές της Ελλάδας ή του εξωτερικού.

Το διδακτικό έτος περιλαμβάνει ένα πλήρες εκπαιδευτικό πρόγραμμα με μαθήματα κλασσικού μπαλέτου, σύγχρονου χορού, τζαζ, αυτοσχεδιασμού, tai chi, και μουσικοκινητικής αγωγής. Στη διάρκεια του έτους οργανώνονται επιμορφωτικά προγράμματα που απευθύνονται τόσο στους μαθητές όσο και στους δασκάλους.

Η δημοτική σχολή χορού Καλαμάτας θεωρείται πρότυπη σχολή στο είδος της κάτι που επιβεβαιώνεται από τον αριθμό των σπουδαστών και την υψηλή βαθμολογία που αποσπούν από τους καθηγητές – εξεταστές της Βασιλικής Ακαδημίας Χορού του Λονδίνου (RAD) με την οποία συνεργάζεται εποικοδομητικά η Δημοτική Σχολή Χορού Καλαμάτας, αλλά και τους μαθητές που στη συνέχεια ακολούθησαν σπουδές στον χορό σε σημαντικές σχολές της Ελλάδας και του εξωτερικού και που εργάζονται ως επαγγελματίες της τέχνης του χορού.

Τομέας μουσικής

Ο μουσικός τομέας της ΔΕΠΑΚ έχει σαν κεντρικό πυρήνα το δημοτικό Ωδείο, στεγασμένο σε ένα πολύ όμορφο παραδοσιακό κτίριο του 19^{ου} αιώνα, ειδικά διαμορφωμένο και πλήρως εξοπλισμένο για τις ανάγκες ενός σύγχρονου Ωδείου.

Νέες μέθοδοι διδασκαλίας, απαλλαγμένες από τον γνωστό ακαδημαϊσμό, προπαρασκευαστικά τμήματα βασισμένα στις « ενεργητικές μεθόδους », έμφαση στην ελληνική μουσική, παραδοσιακή και βυζαντινή, συγκρότηση φωνητικών και οργανικών ομάδων, συχνές μαθητικές παραστάσεις, προσδιορίζουν στο Ωδείο ένα εύφορο και δημιουργικό κλίμα.

Επιπλέον το Ωδείο δραστηριοποιείται και στο χώρο της επιμόρφωσης, με σεμινάρια, διαλέξεις, σχολιασμένες συναυλίες και ακροάσεις, εργαστήρια κ.τ.λ., που απευθύνονται τόσο σε ένα ευρύτερα φιλότεχνο κοινό, όσο και στους μαθητές. Μεγάλη επιτυχία έχει γνωρίσει τα τελευταία πέντε χρόνια το « καλλιτεχνικό καφενείο », στην αίθουσα συναυλιών του Ωδείου, που παρουσιάζει με κέφι και χωρίς την επισημότητα μιας κλασικής συναυλίας ελληνικές και ξένες δημιουργίες.

Για το πλατύ κοινό της Καλαμάτας οργανώνονται κάθε χρόνο στο δημοτικό πνευματικό κέντρο Καλαμάτας, στη σκηνή του δημοτικού περιφερειακού θεάτρου Καλαμάτας (ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.Κ.), καθώς και σε υπαίθριους χώρους (ιστορικό κέντρο, πάρκο σιδηροδρόμων, προκουμαία λιμανιού κ.α.) ποικίλες εκδηλώσεις, που περιλαμβάνουν όλα τα είδη της μουσικής.

Ιδιαίτερα επιτυχημένες είναι οι συνεργασίες με σημαντικούς ελληνικούς και ξένους πολιτιστικούς φορείς (Εθνική Λυρική Σκηνή για την παρουσίαση του « βαφτιστικού », του « κουρέα της Σεβίλλης », ορχήστρα καμεράτα, παιδική χορωδία της Βιέννης κ.α.) και εξίσου ενδιαφέρουσα η χρησιμοποίηση των ιδίων καλλιτεχνικών δυνάμεων του Ωδείου για παραγωγή αξιόλογων μουσικών εκδηλώσεων με τα μουσικά σύνολα των τμημάτων, τη μαθητική ορχήστρα και την τρίφωνη παιδική χορωδία σε ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα.

Εικαστικό εργαστήριο

Το εικαστικό εργαστήριο Καλαμάτας ιδρύθηκε το 1985 ως κεντρικός πυρήνας του εικαστικού τομέα της δημοτικής επιχείρησης πολιτιστικής ανάπτυξης Καλαμάτας. Σε συνεργασία με τους τομείς μουσικής και χορού, στόχευαν σε μια δυναμική παρέμβαση, από την μεριά του δήμου, στο πολιτιστικό γίγνεσθαι της πόλης της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής, με την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος πολιτισμικής ανάπτυξης.

Βασική επιδίωξη του εργαστηρίου ήταν η σταδιακή μύηση στο χώρο σπουδών των εικαστικών τεχνών και η δημιουργία προσφορών συνθηκών ανάπτυξης της καλλιτεχνικής έκφρασης σε μικρούς και μεγάλους.

Η πλατύτερη και μαζικότερη εικαστική παρέμβαση στη πόλη συμπληρώνεται με τη διοργάνωση πολύμορφων πολιτιστικών εκδηλώσεων (παραστάσεις δρόμου, λαϊκά δρώμενα, κατασκευές σε δημόσιους χώρους) και επιτυχημένων εκθέσεων που φέρνουν το κοινό της Καλαμάτας και της ευρύτερης περιοχής σε επαφή με το σύνολο της εικαστικής δημιουργίας.

Στόχοι του

- Η αισθητική καλλιέργεια μικρών και μεγάλων
- Η σταδιακή μύηση στο χώρο σπουδών των εικαστικών τεχνών
- Ο συνδυασμός καλλιτεχνικής πράξης και ψυχολογίας
- Η παρουσίαση περιοδικών εκθέσεων και η ανταλλαγή τους με καλλιτεχνικά εργαστήρια και αντίστοιχους φορείς της Ελλάδας και του εξωτερικού
- Η διοργάνωση σεμιναρίων και διαλέξεων για την ιστορία της τέχνης
- Η διοργάνωση, σε συνεργασία με τις άλλες σχολές της ΔΕΠΑΚ, πολύμορφων πολιτιστικών εκδηλώσεων που φέρνουν τους κατοίκους της πόλης μας σε επαφή με το σύνολο της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

Το εικαστικό εργαστήρι έχει τα εξής τμήματα: ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική, κεραμική για το τμήμα παιδιών- εφήβων- ενηλίκων αγιογραφία, νωπογραφία, ελεύθερο-γραμμικό σχέδιο για τα τμήματα εφήβων και ενηλίκων, και μαθήματα- διαλέξεις ιστορίας της τέχνης για έφηβους και ενήλικες.

Το εικαστικό εργαστήρι έχει περίπου 300 μαθητές. Τα έσοδα από τα δίδακτρα λαμβάνοντας υπόψη και τις ειδικές απαλλαγές ανέρχονται περίπου στις 55.755 € ετησίως.

Στη συνέχεια θα δούμε κάποιους συμπερασματικούς πίνακες που θα μας βοηθήσουν να καταλάβουμε την κατάσταση της ΔΕΠΑΚ τα τελευταία χρόνια. Στον πίνακα 1 βλέπουμε τα έσοδα της ΔΕΠΑΚ από τα δίδακτρα των τμημάτων των σχολών της μουσικής, του χορού και των εικαστικών, τα τελευταία επτά χρόνια. Όλα τα ποσά είναι σε ευρώ.

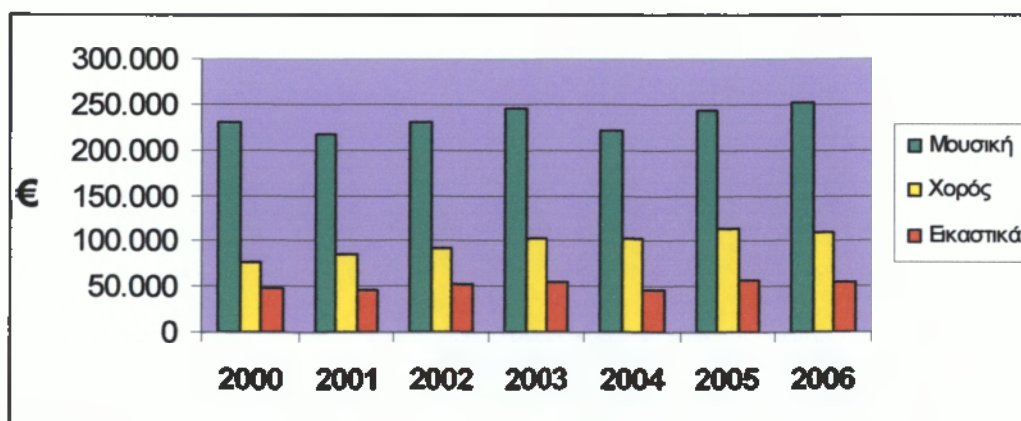
ΠΙΝΑΚΑΣ 1

Συγκριτικός πίνακας

ΕΤΟΣ	ΜΟΥΣΙΚΗ	ΧΟΡΟΣ	ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ
2000	229.210	76.639	47.245
2001	217.868	84.373	45.670
2002	228.911	92.874	53.062
2003	245.562	102.726	53.658
2004	220.298	103.518	46.560
2005	243.948	113.502	57.276
2006	251.234	108.593	55.755

Πηγή : Εκθέσεις πεπραγμένων του διοικητικού συμβουλίου της ΔΕΠΑΚ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

Πηγή: Ίδια έρευνα

Ο πίνακας 2 παρουσιάζει τα έσοδα που έχει η ΔΕΠΑΚ συνολικά από τα δίδακτρα και των τριών δραστηριοτήτων της.

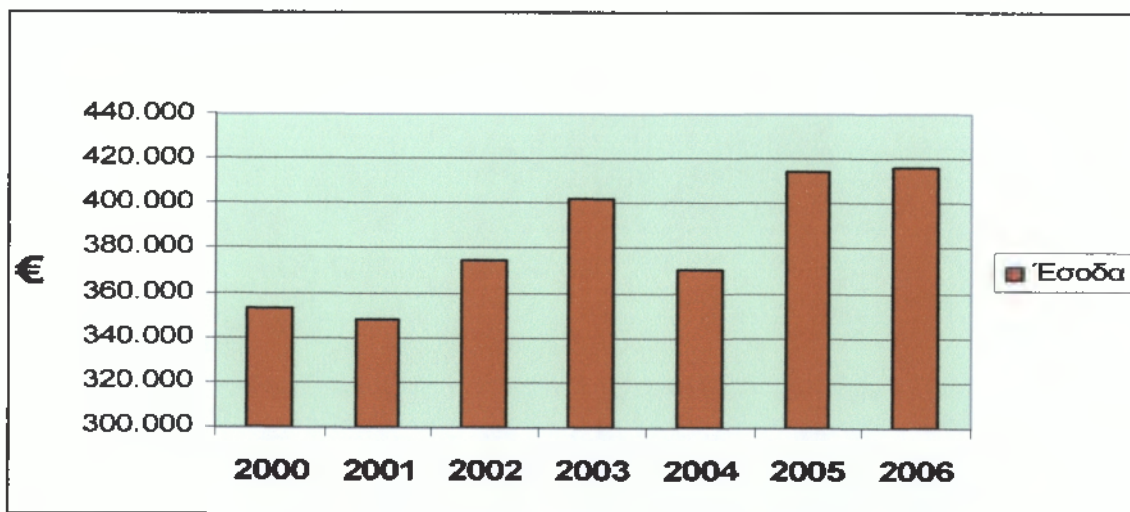
ΠΙΝΑΚΑΣ 2

Συνολικά έσοδα σχολών μουσικής, χορού, εικαστικών

ΕΤΟΣ	ΕΣΟΔΑ
2000	353.094
2001	347.911
2002	374.847
2003	401.946
2004	370.376
2005	414.726
2006	415.582

Πηγή : Ίδια έρευνα

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

Πηγή : Ίδια έρευνα

Ο Πίνακας 4 παρουσιάζει τα έσοδα που είχε η ΔΕΠΑΚ από της επιχορηγήσεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

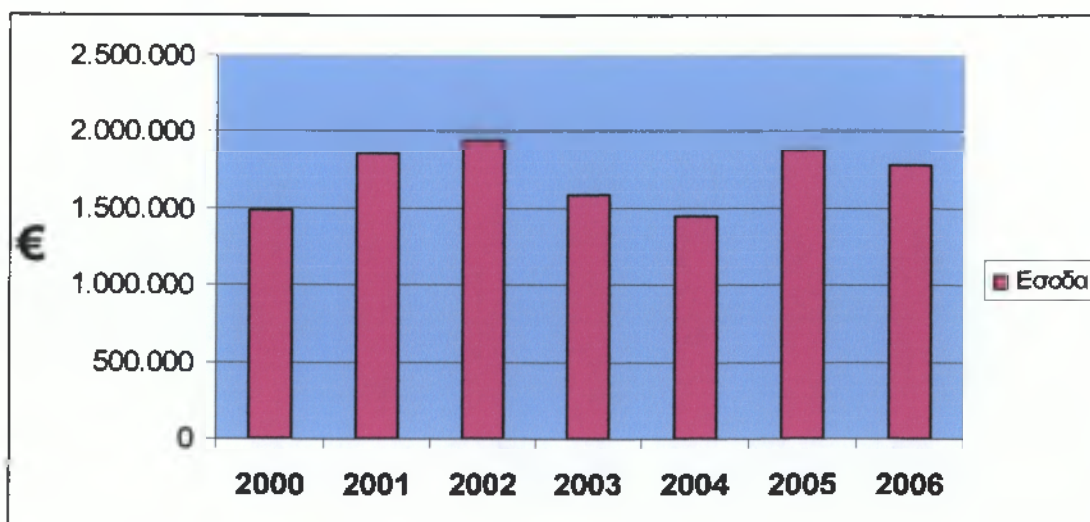
Επιχορηγήσεις

ΕΤΟΣ	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ
2000	1.484.258
2001	1.853.337
2002	1.945.872
2003	1.584.103
2004	1.452.630
2005	1.881.506
2006	1.786.533

Πηγή : έκθεση πεπραγμένων του Διοικητικού συμβουλίου της ΔΕΠΑΚ

Οι επιχορηγήσεις προέρχονται από το Υπουργείο Πολιτισμού για την προγραμματική σύμβαση της ΔΕΠΑΚ, από το Υπουργείο Πολιτισμού για την προγραμματική σύμβαση του ΔΙΚΕΧΟ, από το δήμο για την προγραμματική σύμβαση της ΔΕΠΑΚ, από τον δήμο για την προγραμματική σύμβαση του ΔΙΚΕΧΟ και από χορηγίες-δωρεές.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3

Πηγή : Ίδια έρευνα

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα συνολικά έξοδα της ΔΕΠΑΚ από το 2000 έως το 2006.

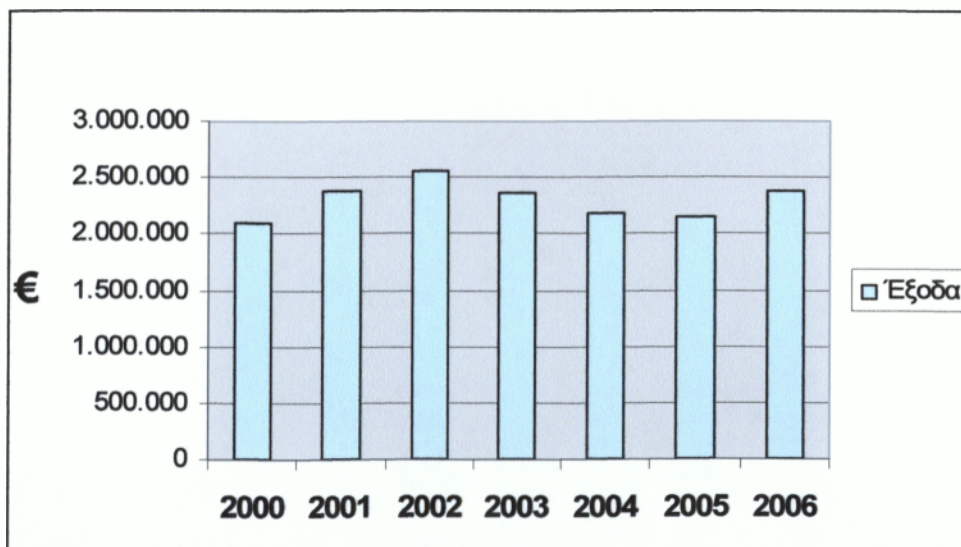
ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Συνολικά έξοδα ΔΕΠΑΚ

ΕΤΟΣ	ΕΞΟΔΑ
2000	2.092.464
2001	2.387.075
2002	2.562.219
2003	2.364.246
2004	2.181.507
2005	2.140.892
2006	2.380.379

Πηγή : έκθεση πεπραγμένων
του διοικητικού συμβουλίου
της ΔΕΠΑΚ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4

Πηγή : Ίδια έρευνα

Στον πίνακα 8 βλέπουμε το ύψος των συνολικών εσόδων και εξόδων της ΔΕΠΑΚ τα τελευταία επτά χρόνια.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

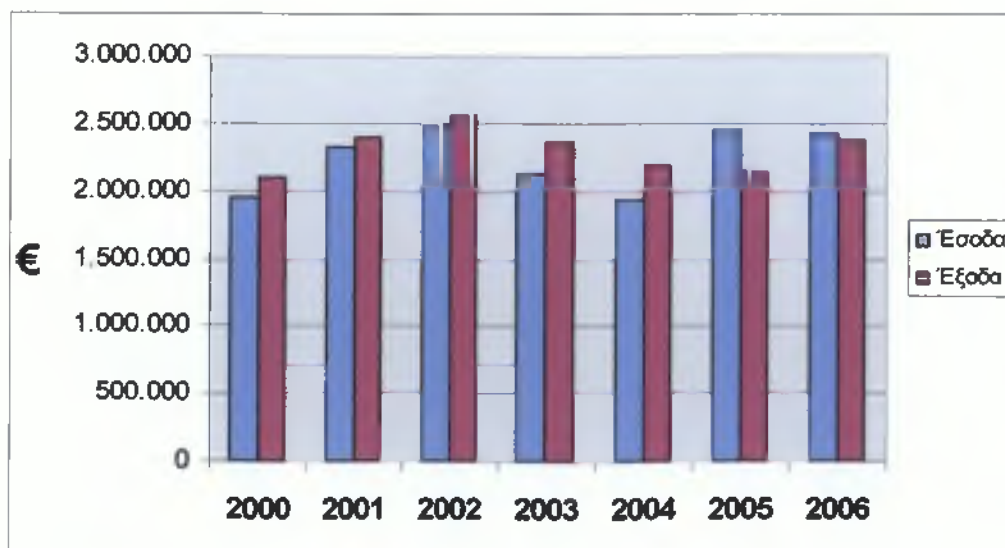
ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

ΕΤΟΣ	ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ
2000	1.946.613	2.092.464
2001	2.318.155	2.387.355
2002	2.488.136	2.562.219
2003	2.134.565	2.364.246
2004	1.940.756	2.181.507
2005	2.452.168	2.140.892
2006	2.421.873	2.380.376

Πηγή : Εκθέσεις πεπραγμένων του
Διοικητικού συμβουλίου της ΔΕΠΑΚ

Παρατηρούμε ότι η ΔΕΠΑΚ παρουσιάζει κέρδη χρήσης μόνο τα τελευταία δύο χρόνια ενώ από το 2000 έως το 2004 παρουσίαζε ζημιά στους ισολογισμούς της.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5

Πηγή : Ίδια έρευνα

Γενικά για το ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ

Το διεθνές φεστιβάλ χορού Καλαμάτας αποτελεί κορυφαία δραστηριότητα του διεθνούς κέντρου χορού της πόλης. Ιδρύθηκε την άνοιξη του 1995 με αντικείμενο την προώθηση χορευτικής τέχνης και με άξονες την έρευνα, την εκπαίδευση την καλλιτεχνική δράση και παραγωγή¹.

Στα δεκατρία χρόνια παρουσίας του στα ελληνικά χορευτικά πράγματα και χάρη στην υποστήριξη της τοπικής αρχής κατάφερε να κερδίσει την δική του ξεχωριστή θέση και αναγνώριση στη γεωγραφία των φεστιβάλ του μεσογειακού νότου, στήνοντας γέφυρες με την παγκόσμια χορογραφική δημιουργία.

Ονόματα πολύ σημαντικών δημιουργών, που γράφουν την ίδια την ιστορία του σύγχρονου χορού, εμφανίσθηκαν για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ενώ ταυτόχρονα φρόντισε για την προβολή και ενίσχυση της ελληνικής δημιουργίας είτε μέσα από την ανάθεση χορογραφικού έργου σε ταλαντούχους δημιουργούς είτε μέσα από την υποστήριξη της πειραματικής διάθεσης νέων ομάδων.

Αναπόσπαστο μέρος του φεστιβάλ αποτελούν τα εκπαιδευτικά σεμινάρια χορού και οι διαλέξεις που απευθύνονται σε σπουδαστές και επαγγελματίες του χώρου, ενώ στις δραστηριότητες του φεστιβάλ συμπεριλαμβάνονται και οι παραγωγές video dance.

Η πολυμορφία τάσεων που διαπερνά τον σύγχρονο χορό αλλά και η διεύρυνση του κοινού που προσεγγίζει και αγαπά αυτή την τέχνη αποτέλεσε από την πρώτη στιγμή βασικό μέλημα της πολιτικής προγραμματισμού του. Σήμερα στα δεκατρία χρόνια της πορείας του, ένα πολύχρωμο κοινό ανταποκρίνεται με ενθουσιασμό κάθε καλοκαίρι στο κάλεσμα του φεστιβάλ.

Το φεστιβάλ χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Πολιτισμού και τον δήμο Καλαμάτας.

6.3 Δραστηριότητες του ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΧΟΡΟΥ

Το ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΧΟΡΟΥ αναλαμβάνει την διοργάνωση πολλαπλών εκδηλώσεων και την δημιουργία θεσμών χορού, με σκοπό να καταστεί η Καλαμάτα σημείο αναφοράς στον τομέα αυτό σε πανελλαδικό και διεθνές επίπεδο.

Η φιλοσοφία που θα διέπει τον προγραμματισμό του ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΧΟΡΟΥ είναι :

- 1) οι δραστηριότητες του να αναπτύσσονται και να καλύπτουν τρία επίπεδα:
  - α) το ερευνητικό
  - β) το εκπαιδευτικό και
  - γ) το ψυχαγωγικό
- 2) οι δραστηριότητες του να επεκτείνονται σε ένα ευρύ φάσμα ρευμάτων του χορού.
- 3) με κύριο άξονα το χορό, οι δραστηριότητες του θα περιλαμβάνουν εκδηλώσεις σε τρεις τομείς συγγενικούς με το χορό, όπως μουσική, θέατρο, εικαστικά, κ.α. καθώς και παραγωγή πολυθεαμάτων.

6.4 Στόχοι του ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ.

Οι στόχοι του Διεθνούς κέντρου χορού είναι:

- Να προάγει το διάλογο και την ανταλλαγή εμπειριών στο επίπεδο της ευρωπαϊκής και διεθνούς καλλιτεχνικής δημιουργίας.
- Να διερευνήσει τη δυνατότητα πραγματοποίησης αντίστοιχων παραγωγών σε εθνικό επίπεδο. Να συμμετέχει σε εθνικά και ευρωπαϊκά πολιτιστικά δίκτυα.
- Να συνεργάζεται με άλλες πόλεις του Ε.Π.Δ.Π., καθώς και με άλλες ευρωπαϊκές πόλεις.
- Να αξιοποιήσει τις πολιτιστικές και καλλιτεχνικές δυνάμεις της περιοχής.
- Να προάγει και να προβάλλει διεθνώς την ελληνική τέχνη και τους Έλληνες καλλιτέχνες
- Να προάγει την ανάπτυξη μιας άλλης ποιότητας τουρισμού του πολιτιστικού τουρισμού γεγονός που θα συμβάλει και στην βιωσιμότητα του θεσμού.
- Να επιδιώξει τη σύνδεση του θεσμού με όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης για την δημιουργία του μελλοντικού δυναμικού που θα στηρίξει θα αναπτύξει το θεσμό και ταυτόχρονα θα βελτιώσει την πολιτιστική-καλλιτεχνική παιδεία των κατοίκων της πόλης και της ευρύτερης περιοχής.
- Να αξιοποιήσει τα προγράμματα της Ε.Ε που αφορούν συναφείς πολιτιστικές δραστηριότητες.

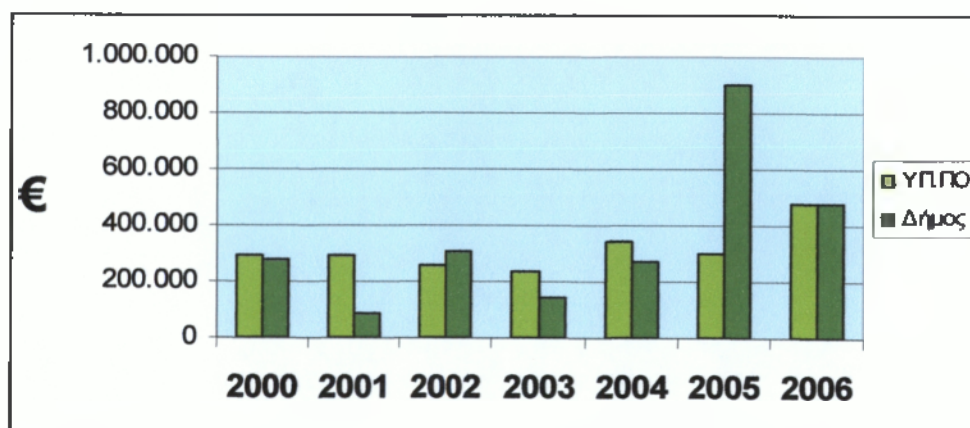
Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τα ποσά των επιχορηγήσεων που πήρε το ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ. από το υπουργείο πολιτισμού και τον δήμο για τα έτη 2000 έως το 2006. Όλα τα ποσά στους πίνακες είναι σε ευρώ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΕΤΟΣ	ΥΠ.ΠΟ	ΔΗΜΟΣ
2000	293.470	280.857
2001	293.470	86.309
2002	254.368	310.387
2003	239.102	141.000
2004	343.470	272.286
2005	300.000	900.000
2006	480.000	480.000

Πηγή : έκθεση πεπραγμένων του διοικητικού συμβουλίου της ΔΕΠΑΚ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1

Πηγή : Ίδια έρευνα

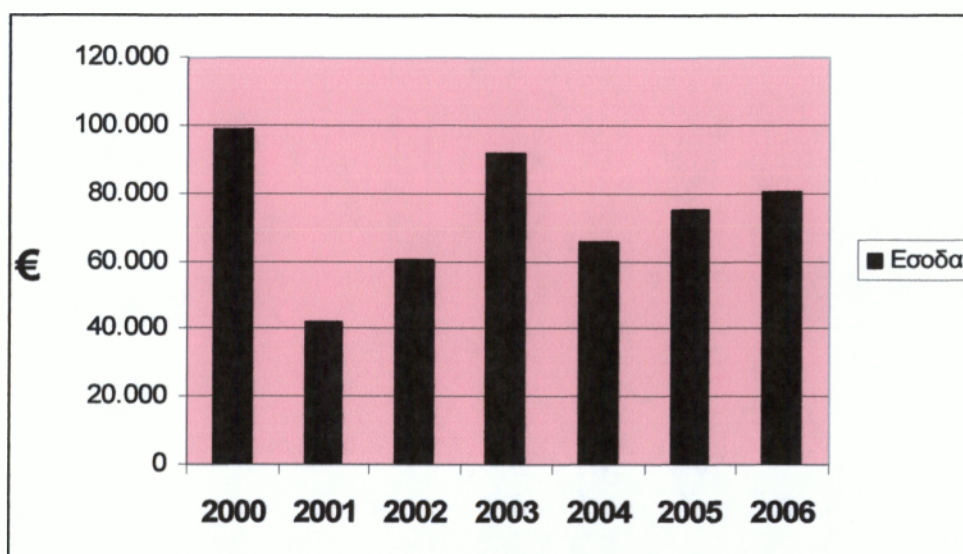
Ο πίνακας 2 παρουσιάζει τα έσοδα που είχε η ΔΕΠΙΑΚ από την πώληση εισιτηρίων από εκδηλώσεις του ΔΙ.ΚΕ.ΧΟ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΕΤΟΣ	ΕΣΟΔΑ
2000	98.922
2001	42.099
2002	60.531
2003	91.430
2004	65.765
2005	75.270
2006	80.580

Πηγή : Ισολογισμός της ΔΕΠΙΑΚ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

Πηγή : Ίδια έρευνα

Παρατηρούμε ότι ενώ το 2000 τα έσοδα ήταν ιδανικά για την ΔΕΠΙΑΚ στην πορεία μειώθηκαν θεαματικά ενώ ακολούθησε σταδιακή αύξηση το 2002 και το 2003. Το 2004 τα έσοδα μειώθηκαν ξανά για να ακολουθήσει και πάλι μια σταδιακή αύξηση.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΕΠΑΚ

Από την μελέτη των παραπάνω πινάκων παρατηρούμε ότι εκτός από τα δύο τελευταία χρόνια η ΔΕΠΑΚ δεν είναι οικονομικά αποδοτική. Έχει κοινωνικό χαρακτήρα και ίσως για αυτό δεν της επιτρέπεται η μεγάλη αποκόμιση κερδών.

Σαν στόχο έχει την προώθηση καλλιτεχνικών και πολιτιστικών ιδεών κ την ανάπτυξη της καλλιτεχνικής παιδείας, την πολιτιστική ανάπτυξη της πόλης και την εξασφάλιση κατάλληλων συνθηκών που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη και την εξέλιξη ατομικών ικανοτήτων και δραστηριοτήτων των κατοίκων της Καλαμάτας στο χορό, τη μουσική και τις εικαστικές τέχνες.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις πεπραγμένων και τις προγραμματικές συμβάσεις οι πόροι της ΔΕΠΑΚ προέρχονται κυρίως :

- A) από το υπουργείο πολιτισμού
- B) από τον δήμο της Καλαμάτας
- Γ) από προγράμματα της Ευρωπαϊκής ένωσης
- Δ) και από τα έσοδα της επιχείρησης

Παρόλα αυτά η οικονομική κατάσταση της ΔΕΠΑΚ δεν είναι απόλυτα ικανοποιητική. Όπως είδαμε και από τους πίνακες τα έξοδα της επιχείρησης είναι πολλά και οι εισπράξεις από τις διάφορες παραστάσεις και δίδακτρα, είναι ποσά πολύ μικρά σε σχέση με τα έξοδα της. Βέβαια το υπουργείο πολιτισμού και ο δήμος της Καλαμάτας ενισχύει με τον καλύτερο τρόπο ηθικά και οικονομικά.

Ενώ λοιπόν η κατάσταση της ΔΕΠΑΚ ήταν δραματική, παρουσιάζοντας συνεχώς ζημιά στους ισολογισμούς της, τα τελευταία δύο χρόνια έχει σημειωθεί σημαντική βελτίωση και η πορεία των εσόδων της είναι ανοδική.

Με μία καλύτερη οργάνωση και προγραμματισμό και με μια πιο σωστή διαχείριση των οικονομικών θα μπορούσαν ίσως να λυθούν τα σχετικά προβλήματα. Αναγκαία σαφώς είναι η συνεχής και αναπροσαρμοσμένη επιχορήγηση του υπουργείου πολιτισμού και του δήμου, καθώς και η εξερεύνηση άλλων πηγών χρηματοδότησης όπως η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και η ιδιωτική πρωτοβουλία με χορηγίες.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Η επιτυχής παρέμβαση της τοπικής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να κινηθεί κυρίως σε δύο επίπεδα : την πολιτιστική παρέμβαση στα όρια της επικρατείας της και την συνεργασία με άλλους δήμους για την ενιαία έκφραση της σε όλη τη χώρα.

Η διαμόρφωση πολιτιστικής πολιτικής προϋποθέτει προγραμματισμό, σαφήνεια στους στόχους , διάρκεια και συνέπεια. Χρειάζεται διαρκής προσέγγιση με τον κύριο σκοπό της τοπικής αυτοδιοίκησης και την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στις δραστηριότητες και την δημιουργία. Συνεπώς είναι απαραίτητο να είναι « ανοιχτή » και να υποστηρίζει την έκφραση σκέψεων και προτάσεων των πολιτών, αξιοποιώντας έτσι το ανθρώπινο δυναμικό της. Κριτήριο της πρέπει να είναι η ποιότητα και επιδίωξη της η βελτίωση των όρων ζωής και λειτουργίας της τοπικής κοινωνίας.

Οι δήμοι δίνοντας σαφή προτεραιότητα στην παιδεία, θα πρέπει σταδιακά να μετατραπούν σε καλλιτεχνικά εργαστήρια, χωρίς όμως να παραβλέψουν την ψυχαγωγία και την επαφή με του καλλιτέχνες και το έργο τους. Επίσης η συνεργασία των δήμων με την διοργάνωση συσκέψεων, με την ανταλλαγή καλλιτεχνικών σχημάτων με την μεταφορά πείρας γνώσης και πληροφοριών είναι αναγκαία για να αντιμετωπίσουν από κοινού, τα μεγάλα προβλήματα που αναστέλλουν την πολιτιστική δημιουργία.

Η ύπαρξη και η λειτουργία της ΔΕΠΑΚ αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την Καλαμάτα, όχι μόνο από οικονομική σκοπιά, αλλά και γιατί ο δήμος έχει την δυνατότητα, μέσω της κατάλληλης χρήσης των τομέων της ΔΕΠΑΚ αλλά και των επιχειρήσεων που ελέγχει ο ίδιος, να προσφέρει ένα εναλλακτικό μοντέλο χρήσης ελεύθερου χρόνου.

Σπουδαία διοργάνωση είναι το ετήσιο φεστιβάλ χορού που διεξάγεται κάθε χρόνο στην Καλαμάτα. Το φεστιβάλ χορού και οι εκδηλώσεις τέχνης και πολιτισμού πρέπει να παραμείνουν σημεία ορόσημα, στα οποία θα μπορούσαν να ενταχθούν πλήθος ομάδων και πρωτοβουλιών. Ιδιαίτερα για το φεστιβάλ χορού πρέπει να μην περιορίζεται σε μία ειδική κατηγορία κοινού.

Μέλημα του δήμου θα πρέπει να είναι το πώς θα μπορέσει να προκαλέσει με τις κατάλληλες πρωτοβουλίες, την συμμετοχή των πολιτών και την δημιουργική φαντασία τους.